

- Наказ Голови Комісії від 14.10.2014 № 248 «Про приведення нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження втручання у діяльність суб'єктів господарювання» від 22 липня 2014 № 1600-VII».

Зазначимо, що на відповідність нормам чинного законодавства протягом 2014 року регулятором фондового ринку було опрацьовано:

- Рішень Комісії – 1618 шт.;
- Наказів Голови Комісії – 308 шт.;
- Розпоряджень Комісії – 9 шт.

Також фахівцями Комісії щомісячно надавалась методична та правова допомога працівникам Міністерства юстиції України під час проведення ними перевірки стану додержання НКЦПФР законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів відповідно до Порядку проведення органами юстиції перевірок стану додержання законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 19.01.2012 № 93/5.

Протягом 2014 року Міністерством юстиції України здійснено 12 виїзних перевірок, під час яких порушень з боку НКЦПФР щодо законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів не виявлено.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Державне регулювання ринку цінних паперів передбачає здійснення комплексних заходів щодо впорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері. Метою роботи НКЦПФР у напрямі державного регулювання є узгодження інтересів усіх суб'єктів фондового ринку. У цьому процесі реалізуються різні підходи до регулювання професійних учасників фондового ринку, інституційних інвесторів та емітентів цінних паперів, але при цьому забезпечуються рівні права, максимальна прозорість ринку та однаковий доступ до ринку усіх його суб'єктів.

Регулювання діяльності емітентів цінних паперів

Основні завдання Комісії в частині регулювання діяльності емітентів цінних паперів:

- реєстрація усіх випусків акцій, облігацій підприємств, облігацій внутрішньої місцевої позики, фінансових інструментів ринку цінних паперів, похідних;
- встановлення вимог та стандартів щодо таких випусків та здійснення контролю за дотриманням емітентами порядку реєстрації таких випусків;
- розроблення нормативних документів щодо емісійної діяльності учасників ринку;
- ведення загального реєстру випусків цінних паперів;
- сприяння адаптації національного ринку цінних паперів до міжнародних стандартів;
- узагальнення практики застосування законодавства України з питань емісії та обігу цінних паперів в Україні і його покращення;
- сприяння розвитку ринку цінних паперів та похідних (деривативів);
- удосконалення засад корпоративного права.

Оскільки питання покращення інвестиційного і корпоративного іміджу країни потребує комплексного підходу, при Комісії створено постійно діючий дорадчий орган — Експертна рада з питань корпоративного управління. В межах її компетенції у 2014 році було розглянуто питання стосовно напрямів розвитку законодавства у сфері корпоративного управління, внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання НКЦПФР повноважень здійснювати незалежну фахову експертизу у справах, що розглядаються господарськими судами, а також розглянуто методи оцінки вартості акцій.

Крім того, для покращення емісійної діяльності на фондовому ринку регулятором у 2014 році здійснено низку заходів, зокрема, удосконалено:

- порядок здійснення емісії облігацій підприємств та їх обігу; порядок скасування реєстрації випусків акцій;
- порядок заміни свідоцтва емісійних цінних паперів, з урахуванням надання можливості емітентам приймати рішення про забезпечення існування цінних паперів у бездокументарній формі;
- порядок здійснення емісії облігацій внутрішніх місцевих позик та їх обігу; порядок реєстрації випуску (випусків) акцій при заснуванні акціонерних товариств;
- порядок здійснення емісії іпотечних облігацій та їх обігу і встановлено порядок здійснення емісії облігацій міжнародних фінансових організацій;
- формування інформаційної бази даних про ринок цінних паперів.

Комісією у 2014 році ініційовано та прийнято наступні нормативні акти:

- Рішення Комісії від 24.06.2014 № 813 «Про затвердження Змін до Порядку здійснення емісії та реєстрації випуску акцій акціонерних товариств, які створюються шляхом злиття, поділу, виділу чи перетворення або до яких здійснюється приєднання», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 16 липня 2014 року за № 827/25604;
- Рішення Комісії від 16.12.2014 № 1714 «Про внесення змін до Порядку реєстрації випуску акцій при зміні розміру статутного капіталу акціонерного товариства (щодо запобігання негативному впливу на стабільність банківської системи)», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 13 січня 2015 року за № 23/26468;
- Рішення Комісії від 28.10.2014 № 1451 «Про затвердження Положення про вимоги до стандартної (типової) форми бланка заставної», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 17 листопада 2014 року за № 1458/26235;
- Рішення Комісії від 24.06.2014 № 814 «Про внесення змін до Порядку подання інформації уповноваженими рейтинговими агентствами», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 15 липня 2014 року за № 816/25593;

Водночас для врегулювання питання щодо впровадження механізму визначення емітента таким, що має ознаки фіктивності, прийнято рішення Комісії від 14.10.2014 № 1360 «Про затвердження Положення про встановлення ознак фіктивності емітентів цінних паперів та включення таких емітентів до переліку (списку) емітентів, що мають ознаки фіктивності», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 30 жовтня 2014 року за № 1364/2614. Так, регуляторним актом з метою захисту прав інвесторів,

в цінні папери впроваджено механізм визнання емітента таким, що має ознаки фіктивності, а також для запобігання обігу цінних паперів, що мають ознаки фіктивності, запроваджено процедуру зупинення Комісією обігу таких цінних паперів.

В Україні досить велика частина підприємств вибрала акціонерну організаційно-правову форму, і позитивним є той факт, що наразі стрімко зростає інтерес акціонерних товариств до вдосконалення корпоративних прав, корпоративних відносин і корпоративного управління. Так, для вдосконалення практики корпоративного управління в Україні Комісією у 2014 році розроблено нову редакцію Принципів корпоративного управління. Насамперед, документ має на меті поступове наближення українського законодавства до правил та рекомендацій Європейського союзу, а також враховує Принципи корпоративного управління ОЕСР (Організації економічного співробітництва та розвитку). Також текст документа містить важливі принципи та рекомендації щодо якісного та прозорого управління товариством, дотримання яких має допомогти у підвищенні їх інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності.

Зазначимо, що відповідно до Закону України «Про обіг векселів в Україні» Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національним банком України визначає склад та порядок розміщення обов'язкових реквізитів та іншої інформації, що містить фінансовий банківський вексель, виданий як електронний документ. Так, для реалізації зазначеної норми, з урахуванням положень Уніфікованого закону про переказні та прості векселі, запровадженого Женевською конвенцією 1930 року, прийнято рішення Комісії від 04.03.2014 № 277 «Про встановлення реквізитів фінансових казначейських векселів», зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 24 березня 2014 за № 365/25142.

Обов'язковою умовою ефективного функціонування ринку цінних паперів, успішного виконання на ньому інвестиційної та професійної діяльності є прозора система розкриття інформації про учасників фондового ринку. Система розкриття інформації на фондовому ринку дає можливість інвесторам та іншим зацікавленим особам оцінювати ефективність управління інвестиційними процесами, створює умови для добросовісної конкуренції між емітентами цінних паперів. Так, для удосконалення системи розкриття інформації на ринку цінних паперів прийнято рішення Комісії від 16.12.2014 № 1713 «Про затвердження Змін до Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів», зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 30 грудня 2014 року за №1657/26434. Зокрема, цей регуляторний акт передбачає врегулювання низки питань, що виникають у зв'язку з розвитком інфраструктури фондового ринку та стосуються зручності відстеження даних, які емітент оприлюднює в системі розкриття інформації НКЦПФР.

Бухгалтерський облік та аудит на ринку цінних паперів

У світлі євроінтеграційних процесів в Україні пріоритетних напрямів набувають заходи щодо створення ефективною та надійною системи бухгалтерського обліку та аудиту відповідно до міжнародних стандартів, враховуючи існуючі практики Європейського Союзу. Одним із таких заходів реформування національної системи бухгалтерського обліку є процес впорядкування складання фінансової звітності за міжнародними стандартами. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» публічні акціонерні товариства, банки, страховики складають фінансову звітність за МСФЗ (Міжнародними стандартами фінансової звітності) з 2012 року, а професійні учасники фондового ринку з 2013 року. Компанії з управління активами, в свою чергу, розпочнуть розкривати інформацію про свою діяльність за МСФЗ з 1 січня 2015 року (діаграма 94).